

Tábor dětí mladšího školního věku

Miletín 2011

Cíl: Hlavním cílem tábora je, aby děti domů odjížděly s pocitem dobře prožitého času a s novými přátelstvími. Duchovním cílem je spojit dětem zvěst Božího slova s jejich životními zkušenostmi, tj. aplikovat evangelium Ježíše Krista prostřednictvím společných biblických programů nad Božím slovem, malých skupinek, chval, modliteb, různých činností.

Záměr: Dát dětem možnost zakoušet Boží lásku v Kristu Ježíši osobním příkladem i prostřednictvím táborových programů.

Pamatujme, že podstatné v práci s dětmi není nikdy, co říkám, ale kým jsem.

Motto tábora: Pohodoví vedoucí dělají pohodové děti.

Jak na to: Velmi důležité je, aby na táboře panovala radostná atmosféra, pohoda, ale také řád. O děti do 3. třídy je nutno se spíše starat individuálně podle jejich potřeb, aby byly na táboře rády, a pomoci jim zvládnout celodenní program. Starší děti naopak vtáhnout do týmové spolupráce formou zdravého soutěžení, napětí a dobrodružství; zároveň udržet je v mezích táborových pravidel a vzájemného přátelského soužití.

Metodické pokyny programu tábora – David

1. Úvodní část (sobota večer):

Cíl: vytvoření přátelské atmosféry, seznámení se s dalšími účastníky tábora, rozdělení do skupinek, sdělení základních informací a táborových pravidel.

Hlavní myšlenka: „Kdybys tu nebyl, chyběl bys nám.“

Společný program:

1. **Přivítání:** Úvodní scénka průvodkyně Vlasty a její nástupkyně.
2. **Provedení táborem** průvodkyněmi a sdělení táborových pravidel zábavnou formou:
 - a. hranice tábora
 - b. používání houpaček
 - c. pravidla koupání v bazénu
 - d. toalety, umývárny
 - e. stravování na dvou až třech místech
 - f. papírky, slušná mluva, kamarádství
3. **Seznamovací hry**
4. **Rozdělení do skupinek k vedoucím**
5. **Sdělení hesla tábora:** Heslo je předem připravený verš z bible vztahující se k tématu celého setkání. Toto heslo musí na požádání vedoucího a pomocníků sdělit kterékoliv dítě v kteroukoliv dobu v průběhu tábora. Letošní táborové heslo zní:
„Člověk nesmí klesat na mysli“ (1Sam 17,32).
6. **Závěr:** Úvodní večer zakončíme táborovou hymnou „David Jíšajův“
7. **Vedoucí:** Zkontrolují ubytovací pohodu dětí v chatkách a v pokojích; děti se nemusí první den mýt ve sprše, jen zkontrolovat čištění zubů; zajistit přiměřený klid v chatkách po 21. hodině, kdy je večerka mladších dětí. Nezapomenout, že budíček je první dva dny dříve.

2. David pastýř (neděle dopoledne):

Cíl: Milovat Hospodina můžeme již od dětství.

Hlavní myšlenka: Člověk hledí na to, co má před očima, Hospodin se dívá na srdce.

Společný program:

1. Dnešní děti se rodí do světa sobectví, násilí a hříchu. Mohou v tak pokřiveném světě vyrůstat rovně?
2. David se narodil také do těžkého období izraelských dějin – lid přestával důvěřovat neviditelnému Hospodinu jako králi a chtěl svého krále vidět (jednodušší, pohodlnější).
3. David byl nejmladším dítětem, ale nebyl obětován jako dnešní nejmladší – byl často ponechán svému osudu a musel si poradit sám. Dokonce byl bratry neustále srážen a peskován. Možná proto jeho srdce více přilnulo k Hospodinu jako svému Rádcí a Ochránci.
4. David se o samotě na pastvinách naučil hrát na jednoduchý hudební nástroj, aby mohl svému Bohu vzdávat čest a chválu za vedení a ochranu ve svém osamoceném životě. Začal skládat Žalmy. Nejznámějším je Žalm 23.
5. Také se učil od oveček, že slabý a bezmocný potřebuje pastýře na vedení a na ochranu – proto Žalm 23 začíná: „Hospodin je můj pastýř...“.
6. **Dramatizovaný rozhovor do dnešních médií: „Co víme o Davidovu dětství“**

Moderátor: Vítám dnes ve studiu odborníka na Davidův život Vážení posluchači, můžete nám volat své dotazy k nám do studia na telefon 606788791. Mohu hned položit několik úvodních otázek?

Chodil David do školy jako dnešní děti?

Odborník: Ale kdepak. Tenkrát bylo všechno jinak. Většinu mládí strávil David jako pastýř u ovcí. Žádná škola ani nebyla. Málokdo uměl číst a psát.

Moderátor: Dalo by se to přirovnat životu na dnešní zemědělské farmě.

Odborník: Ne tak docela. David pocházel z velké rodiny. Měl sedm starších bratrů. Protože byl nejmladší, byl využíván na nejpodřadnější práce – to znamenalo často život o samotě v horách na pastvinách, kde hlídal stáda ovcí a koz.

Moderátor: A kde v horách David spal?

Odborník: V létě spal venku, ale v zimě si musel najít nějakou jeskyni nebo udělat ohradu. Hospodin mu ale vždy pomohl najít místo, kde strávil noc – to můžeme vyčíst z jeho Žalmů.

Moderátor: Znamená to, že si vybudoval nějaké stálé místo, kdy s ovci přebýval?

Odborník: Nikoli. Když ovce spásly všechnu trávu, musel se přesunout na nové místo. Také musel hledat takové místo, kde byla voda k napojení zvířat. Musel opravdu velmi důvěřovat Hospodinu, že ho povede po těch správných stezkách.

Moderátor: Co každý den jedl?

Odborník: Nějaké základní potraviny míval z domova – např. mouku nebo sůl, ale většinu jídla si musel obstarat sám, dokud se zase nevrátil domů a nenabral si nové zásoby. Někdy mu přinesli čerstvé zásoby z domova, ale většinou jej ponechávali svému osudu. Měl ovšem

k dispozici na dnešní dobu velice zdravou výživu – kozí mléko a kozí sýr. (Pokud je možnost, koupit arabský chléb a kozí sýr a dát dětem ochutnat.)

Moderátor: Nebál se tak mladý sám v horách?

Odborník: Jistě se také bál. Ale naučil se spoléhat i ve svém strachu na Hospodina jako na živého Boha, který jej vede a chrání. Bůh mu dal schopnost neztrácet hlavu a neklesat na mysli, a tak se David naučil zacházet s prakem, který si vyrobil. (Přinést ukázkou praku.) Jím zahnal nebo dokonce zabil tak silná zvířata, jakým je lev nebo medvěd. Kámen z praku měl ohromnou rychlost a přesnost. Byl to takový předchůdce projektilu – kulky z pušky.

Moderátor: Nenudil se David, když byl tak sám se svými ovceci?

Odborník: Na nudu si vymyslel David zázračný lék – zpíval si. Dokonce si vyrobil malou harfu – lyru, na kterou se naučil sám hrát a zpívat Bohu svoje modlitby – dnes jim říkáme chvály. Jím vzdával Bohu čest a rozmlouval s ním, když se cítil sám. Určitě měl plno práce s ovceci, takže se nenudil. Práce je dalším lékem na nudu – leč v dnešní době poněkud hořkým, takže jej málokdo chce jako lék užívat.

Moderátor: Děkuji vám za vaši návštěvu ve studiu. My si teď společně také jednu písničku zazpíváme.

Práce ve skupinkách:

1. **Poklady z Bible.** Přečíst si společně Žalm 23, 1-3 a děti si doplní slova.
2. **Verš do bodování.** Šifra skrývá tajenku – verš Ž 23,1, který se budou učit zpaměti jako první verš do celotáborového bodování.
3. **Způsob hodnocení veršů zpaměti:**
 - a. dítě musí říci daný verš samo zpaměti – **bez nápovědy**
 - b. nápovědou se rozumí **jakékoliv jedno slovo, či posunek**, kterým dítěti pomůžeme vzpomenout si, jak dál
 - c. za odříkání verše bez nápovědy je 5 bodů; za každou další nápovědu jeden bod dolů, pokud si to dítě ještě nechce opravit
 - d. maximální termín pro opravu veršů je do začátku večere; pak se hlásí body sportřákovi nebo zapisují do společné tabulky (podle dispozic na místě)
 - e. každý den přibude možnost získat body za jeden nový verš zpaměti + za všechny z předchozích dnů, tj. v pátek mohou děti získat za 6 veršů až 6x5 bodů
 - f. buďme moudří – dítě, které na to má, burcujme k výkonu bez nápověd, děti s poruchou učení apod. naopak povzbuzujme i za nepatrný výkon, když uvidíme, že se pravdu snaží (můžeme po dohodě se sportřákem dohodnout individuální přístup, aniž by to ostatní děti ve skupince zaznamenaly).
4. **Opakovací křížovka** (tajenka je „ryšavý“) – nejde ani tak o tajenku, jako o opakování při vyplňování křížovky.
5. **Kdo jsem** – zde nechte starší děti, ať samy přijdou na to, kde hledat odpovědi v Bibli. (1 Sam 16 a pak rodokmen Pána Ježíše v Matouši 1. kapitole.) Menším dětem poradte, kde hledat. Cílem je, naučit je přemýšlet při hledání v Bibli.
6. **Pro nejmenší** – tyto oddíly jsou nepovinné pro starší děti. Slouží jen pro ty mladší děti, pro které jsou předcházející úkoly příliš těžké.

3. Pomazání Davida za krále (pondělí dopoledne):

Cíl: I já mohu být jako David

Hlavní myšlenka: Bůh mě miluje a počítá se mnou!

Úvodní společný program:

Dramatizace příběhu - na předem připravené scéně volně sehraje příběh dle 1Sam 16,1-13 (děti tuto formu seznámení se s biblickými postavami a dějem milují a takovým způsobem si nejlépe zapamatují)

Samuel: *Saul, takový to býval král celého izraelského lidu! Vyvolil ho Hospodin, nikdo z lidí se mu nevyrovnal. Mezi Izraelci nebylo hezčího muže nad něj. Převyšoval všechny lid od ramen vzhůru. Ještě nedávno, když byl pomazán na krále, všichni se radovali a oslavovali: „Saul je veliký, silný a krásný, to je ten pravý král pro nás.“ A teď? Ten bohatýrský král přestal Boha poslouchat. Přestal mu důvěřovat a poslouchat jeho slovo. Dokonce vyhledal věštkyni. Proto už Bůh s ním není, odvrátil se od něho. Co bude s naším izraelským národem? Potřebujeme nového vůdce, jinak je národ jako stádo bez pastýře. Když jsem naposled odcházel od Saula, uchopil mě za cíp pláště a ten se odtrhl (Samuel ukáže natržený plášť a názorně předvede). Řekl jsem mu: „Dnes od tebe Hospodin odtrhl izraelské království a dal je tvému bližnímu, lepšímu, než jsi ty.“ Od té doby jsem Saula neviděl. Ale škoda, že to tak dopadlo. Je mi ho líto. Zpočátku se jevil tak slibně.*

Hospodin (hlas dospělého muže za kulisou, nejlépe elektronicky zesílen): *Samueli, jak dlouho ještě budeš nad Saulem truchlit? Já jsem ho zavrhl, aby nad Izraelem již nekraloval. Vezmi olej a jdi, posílám tě do Betléma k Jišajovi Betlémskému. Vyhlédl jsem si krále mezi jeho syny.*

Samuel (zdráhá se): *Jak mohu jít? Saul o tom uslyší a zabije mě. Bude přece žárlit.*

Hospodin: *Vezmeš s sebou jalovici a řekneš: „Přicházím poděkovat a obětovat Hospodinu“. Zároveň na obětní hod pozveš Jišaje a já ti dám vědět, co máš dělat. Pomažeš mi za nového izraelského krále toho, o němž ti povím.*

Obyvatelé Betléma (Samuel přichází do Betléma, obyvatelé reagují vyděšeně): *Taková důležitá návštěva, soudce Samuel. Co se stalo? Přinášíš pokoj? Neseš dobré nebo špatné zprávy?*

Samuel: *Ano, přináším pokoj. Přišel jsem, abych děkoval a obětoval Hospodinu. Posvěťte se a půjdete se mnou k obětnímu hodu. (Samuel se obrátí na Jišaje): Jišaji, zvu tě k obětnímu hodu a vem také své syny. Jednoho z nich si Hospodin vyvolil k velkému úkolu.*

Jišaj (je udiven a má radost): *Vítám tě u nás Samueli, je pro mě čest, že jsi nás navštívil. Chlapci moji, pojdte, jdeme se Samuelem obětovat Hospodinu (7 dětí - Jišajových synů se seřadí podle velikosti).*

Samuel (poté, co se dostaví Jišaj se svými syny a Samuel spatří nejstaršího Eliaba, říká si nahlas pro sebe): *Ó jak je urostlý a velký. To je pořádný chlap! Jistě si Hospodin vyvolil za krále právě jeho.*

Hospodin: *Nehleď na jeho vzhled ani na jeho vysokou postavu, neboť člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce.*

Samuel: *Jišaji, ten to není, předved' dalšího syna. (Elíab projeví zklamání).*

Jišaj: *Abínadabe, pojd' sem, předstup před Samuela.*

Samuel (přeměří pohledem Abínadaba): *Hospodin nevyvolil ani toho. (Opět zklamání).*

Jišaj: *Šamo, předstup ty, aby tě Samuel uviděl.*

Samuel: *Hospodin nevyvolil ani toho.*

Jišaj předvede postupně všechny další syny.

Samuel: *Žádného z nich si Hospodin nevyvolil. To jsou všichni tvoji synové? Už nemáš žádného?*

Jišaj: *Ještě zbývá jeden, ale to je mladíček, pase stádo ovcí.*

Samuel (poručí Jišajovi): *Pošli pro něj, nebudeme stolovat dřív, než přijde.*

Jišaj: *Doved'te ihned mého nejmladšího syna!*

Hospodin (když přichází David, udivený a plný očekávání): *Nuže, pomaz ho, to je on, toho jsem vyvolil.*

Samuel vezme roh s olejem, pomáže Davida uprostřed jeho bratrů a říká: *Od tohoto dne tě bude Duch Hospodinův naplňovat mocí.*

Vysvětlení: význam slova „pomazat“ = vystrojít ke zvláštní službě, úkolu. Pomazání se udělovalo prorokům, kněžím, králům.

Názorný výklad: V dávných dobách se olejem pomazávali zápasníci, aby je nepřítel nemohl uchopit a porazit. Když byl zápasník mastný od hlavy až k patě, protivník místo toho, aby ho pevně chytil, tak mu ruce jen klouzaly. Jedním ze symbolických významů pomazání je, aby člověka, který je povolán ke službě Bohu nemohl Nepřítel - Ďábel uchopit a zvítězit nad ním.

Závěr: David = (hebrejsky) milovaný - každý z nás je Davidem, tzn. milovaný Bohem takový, jaký je. Lásku vysvětlíme na příkladu vztahu matka – dítě. Pán Bůh nás miluje ještě mnohem více, než matka dítě. Jeho lásku si nemusíme zasloužit, jen ji máme oplácet Bohu i druhým lidem.

Praktická aplikace: Postavíme se, každý ukáže na sebe a opakovaně řekne: „Bůh mě miluje“!. Pak ukáže na další kamarády: „Bůh tě miluje“!

Písnička: *At' jsi velký nebo malý* na doplnění toho, že nás Bůh miluje.

Práce ve skupinkách:

1. **Poklady z Bible.** Přečtěte si s dětmi text z Písma 1Sm 16,12-13 a nechte děti doplnit prázdné řádky správnými slovy.
2. **Verš do bodování.** Děti mají vyluštit šifru, která skrývá dnešní verš k zapamatování Ž 51,12. K verši na daný den patří i všechny starší verše (konkrétně včerejší), za které mohou děti získat body podle výše uvedených pravidel.
3. **Čisté srdce** – děti by měly umět rozpoznat, jaké vlastnosti má podle Písma čisté srdce.

4. **Jak se na člověka dívá Pán Bůh** – děti vyluští šifru v srdci a zjistí, že *člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce*.
Můžeme s dětmi diskutovat, že Pán Bůh umí nahlížet do srdce člověka. Zároveň jej však proměňuje svým Duchem svatým, když Boha milujeme jako David.
5. **Jak si Bůh vybírá služebníky.**
David nebyl největší, neměl svaly jako jiní, byl obyčejným klukem - tak jako ty - a přesto s ním Bůh počítal, povolal ho k velkému úkolu.
Pokládáme otázky typu: Podle čeho se rozhodujete, s kým budete kamarádit, sedět ve škole, koho si pozvete na oslavu narozenin apod.
Důležité na člověku je to, co není hned na první pohled vidět - co to je? (ochota pomoci, spolehlivost, věrnost, důvěra v Boha ap.)
Otázka pro starší: Jaký by měl být jednou podle tebe tvůj kluk, děvče?
6. **Pro nejmenší** – „najdi 15 rozdílů“ využijte podle potřeby a věku dětí.

4. David hudebník (úterý dopoledne):

Cíl: Zakusit radost z chvály Pána

Hlavní myšlenka: Chvála Hospodina přináší pokoj. Haleluja! „Chvalte Hospodinovo jméno, chvalte je Hospodinovi služebníci!“ Ž135,1

Verš k zapamatování:

Chvalte Hospodina, všechny národy, všichni lidé, chvalte ho zpěvem, neboť se nad námi mohutně klene jeho milosrdenství. Hospodinova věrnost je věčná! Haleluja. Ž 117

Úvodní společný program:

Promítnutí ukázky z filmu David (trvání 3:43, stopáž od 31:16 do 34:59) – David hraje na harfu Saulovi, kterého pronásleduje zlý duch od Hospodina.

Komentář k ukázce.

Zpívání písní a chval.

Práce ve skupinkách:

1. **Poklady z Bible.** Nejprve doplňte podle Písma chybějící slova.
2. **Verš do bodování.**
 - a. Nechte chvíli děti vystrašené z toho, že se mají naučit celý Žalm, a pak jim položte otázku, zda vědí, jaký je nejkratší Žalm v Bibli. Je to Ž 117, který má jen dva verše. Leží z hlediska kapitol přesně uprostřed Bible.
 - b. Vysvětlíte dětem, co znamená slovo „Haleluja“ (hebrejsky „chvalte Hospodina“)
 - c. Tento Žalm není pravděpodobně Davidovým dílem. Soudí se, že je to právě pro výraz Haleluja, který je typický pro anonymní žalmy.
3. **Modlitba** – účelem tohoto oddílu je naučit děti přemýšlet nad slovy v žalmech a používat je ke chvalám nebo modlitbám. Povzbuďte děti k modlitbě vlastními slovy za pomoci Žalmu 23.
4. **Písnička** – jde zejména o starší děti s hudebním nadáním, které se mohou pokusit stvořit vlastní slova písně nebo chvály na známou melodii, nebo jako to dělají rapperi (ti do melodie mluví ve správném rytmu). Ne každé dítě toho bude schopno – povzbuďte je. Mají na výběr ještě druhou variantu – napsat to, za co jsou Bohu vděční a za co ho chtějí chválit. Pomožte jim v tom. Můžete také místo toho zazpívat ve skupince písničku.

5. **K zamyšlení do skupinky.** V prvním úkolu by se děti měly naučit hledat v bibli Žalmy a určit, zda je výrok pravdivý, či nepravdivý. Tajenka druhého úkolu s přesmyčkami zní: CHVALTE HOSPODINA.
6. **Pro nejmenší** – pro mladší děti, kterým jsou výše uvedené činnosti příliš abstraktní. **Cymbál** = pravděpodobně bicí nástroj podobný činelům.

5. David a Goliáš – boj s hříchem (středa dopoledne):

Cíl: S Bohem vždycky zvítězím!

Hlavní myšlenka: Člověk nesmí klesat na mysli. 1Sam 17,32

Společný program:

Promítnutí kresleného filmu David a Goliáš (trvání 27:31 minut)

Písnička: *David a Goliáš*

Vyučování: vysvětlíme dětem, že Goliáš není jen historická postava, ale ten, který představuje zlo – hříchy. Tak jako David i my dnes bojujeme s Goliášem svých hříchů. Upozornit, že v příručkách mají postavu Goliáše, kterou před obědem místo her budeme stavět, doplňovat podle diskuzí ve skupinkách a sestřelovat.

Práce ve skupinkách:

1. **Poklady z Bible.** Přečtete si s dětmi text z Písma 1Sm 17,45-46a a nechte děti doplnit prázdné řádky správnými slovy.
2. **Verš do bodování** je v tajence – Ž 118,8 *Lépe utíkat se k Hospodinu, než doufat v člověka.* Nechte děti nejprve vyluštit tento verš a napsat na volné řádky, aby se jej mohli učít zpaměti.
Význam verše může být v přeneseném smyslu také – nespoléhat v zápase s hříchem sám na sebe (na člověka), ale na milost a sílu od Boha.
3. **Krabicový Goliáš** – na jeho levé straně je sedm hříchů – na pravou stranu Goliáše děti po diskuzi s vedoucím doplňují důsledky těchto hříchů (viz příklad pýchy). Závěry této části programu se pak využijí při stavbě skutečného krabicového Goliáše a jeho sestřelování papírovými koulemi místo her před obědem (návod viz níže).
4. **K ZAMYŠLENÍ** nebo **KŘÍŽOVKA** slouží k opakování nebo rozvinutí diskuze ve skupince nad dnešním tématem (pokud zbude čas). V křížovce je odpovědí na první otázku „Na koho se spoléhal v boji Goliáš?“ – **člověk.**

Příprava Goliáše: z větších papírových krabic předem připravíme Goliáše. Na jednotlivých krabicích jsou napsány dvojice – hřích a jeho důsledek, které Goliáš představuje. Př.: Na pravé botě Goliáše je pýcha, na levé pád. Na pravé holeni je závist, na levé nespokojenost, nevraživost. Na pravém stehně lenost, na levém bída. Na pravé dolní části trupu je obžerství, na levé obezita, nemoc, na pravém horním trupu nedostatek sebeovládání, na levém horním závislost, nadměrné vysedávání u PC, atd. (viz kresba krabicového Goliáše v příručkách dětí, kterou si děti vyplní na skupince).

Stavění krabicového Goliáše (před obědem - místo her): Položíme před děti první dvě krabice (boty Goliáše). Děti nebo vedoucí doplňují na prázdnou krabici, na co ve skupinkách přišly, co je důsledkem tohoto hříchu. Takto postupně postavíme celého Goliáše. Následuje palba všech dětí na Goliáše najednou, každý má k dispozici jednu papírovou kouli z předchozích her.

6. David na útěku (čtvrtek dopoledne):

Cíl: Zamilovat si Hospodina tak, že nebudeme toužit po pomstě.

Hlavní myšlenka: Pomsta patří Bohu!

Verš k zapamatování: Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem. Ř 12,21

Společný program: Převyprávět příběh z 1Sm 24 nebo ho mohou děti z dramatického kroužku přečíst z Bible jakoby do rozhlasu.

Práce ve skupinkách:

1. **Poklady z Bible.** Doplňte s dětmi text 1Sm 24,18-21.
2. **Verš do bodování.** Každé dítě si vyluští nejprve verš do táborového bodování Ř 12,21: *Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem.*
3. **K zamyšlení do skupinek.** Ve skupince prodiskutujte pravdivost výroků dnešního příběhu. Slouží k tomu, zda děti pozorně naslouchají příběhům v Bibli.
4. **K zamyšlení do skupinek.** S většími dětmi projděte ve skupince uvedené Žalmy a zakroužkujte ty, které napsal David v nějakém nebezpečí.
5. **Pro nejmenší** - mohou plnit mladší děti místo výše uvedených oddílů „K zamyšlení“.

7. David přítel (pátek dopoledne):

Cíl: Ukázat na přátelství Pána Ježíše k nám.

Hlavní myšlenka:

Budovat a udržovat přátelství něco stojí! Pán Ježíš za svoje přátelství k nám dokonce položil život.

Verš k zapamatování: *Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.*

Jan 15,13

Společný program:

Dramatizace příběhu loučení Davida s Jónatanem a vystřelení třech šípů (RK). Poukázat na lásku Boží, která si nás v Kristu zamilovala, ještě když jsme byli hříšníci.

Práce ve skupinkách:

1. **Poklady z Bible.** Děti hledají v Bibli a doplňují znaky přátelství Davida a Jónatana pomocí slov, která jsou pod čarou. Odkazy, kde případně hledat, jsou uvedeny v příručce.
2. **Verš do bodování.** V šifře je ukryt verš J 15,13: *Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.* Nezapomeňte, že děti si mají dnes zopakovat všechny předchozí verše, aby za ně získaly body. Proto budete mít možná méně času ve skupince na další oddíly příručky.
3. **K zamyšlení do skupinek.** Děti vybírají rámečky s vlastnostmi dobrého kamaráda. Můžeme se jich zeptat, zda oni jsou takovými kamarády druhým.
4. **Užitečná rada.** Bludiště skrývá užitečnou radu: *Mít přítele znamená být přítelem.*
5. **Pro nejmenší.** Je poslední den, který je pro děti náročný na zopakování všech dosavadních veršů. Tyto oddíly můžete využít pro děti, které jsou bystré a mají vše splněno.